

## "הכל!" – בין הסקייטבורד למסירות המוחלטת

### לאור דמותו של רס"ל אופק רוסו ז"ל

כתיבת מערך השיעור: אופיר אלטמן - רשת אמי"ת

**קהל יעד:** כיתות י"א-י"ב | **משך זמן:** 45 דקות | **עזרים:** נספח מקורות מודפס, אפליקציית מטרונום, סרטון סקייטבורד קצר.

#### נתוני יסוד ומבוא למורה

**רציונל פדגוגי:** בעידן המודרני של סיפוקים מיידיים, בני נוער נוטים לעיתים לוותר מול כישלון ראשוני או להסתפק ב"חצי עבודה". היכולת להתמיד, ליפול ולקום, ולהתחייב למשימה ב-100% הופכת לאתגר חינוכי משמעותי. מערך זה עוסק במתח שבין המילה המוחלטת "הכול" לבין המציאות המוגבלת והפחד מכישלון.

דרך דמותו של רס"ל אופק רוסו ז"ל נציג מודל של "גיבור של תהליך": הגבורה של אופק אינה מתחילה ונגמרת בריצה ההירואית תחת אש, אלא נבנית מתוך "עקשנות דקדושה" – שילוב של יכולת גבוהה עם עוצמה מנטלית שאינה מוותרת על הייעוד, אותה תרגל יום-יום בעולם הסקייטבורד וההכנה לשירות. נלמד כיצד אופק, שהיה איש של מוזיקה, ספורט ונחישות סיזיפית, ידע לאסוף את כל חלקי אישיותו ולהפוך ל"אחד" – אדם המצוי בנאמנות מוחלטת לעצמו וליעדו. המטרה היא להעביר את התלמידים מתפיסה מפוחדת של "הכול או כלום" לתפיסה אקטיבית של "הכול או הכול".

**רקע על הדמות (תמצית למורה):** רס"ל אופק רוסו ז"ל, שכונה אופק, היה לוחם-חובש ביחידת העלית שייטת 13. הוא גדל בכפר נטר, ניהן בכישרון רב ואהב מוזיקה (ניגן בגיטרה ובתופים), אומנויות לחימה וסקייטבורד – עולם שבו התאהב בכל מאודו. כבר בגיל 15 החל להתכונן באופן עצמאי ומפרך לשירותו הצבאי, ובתום לימודיו הצטרף למכינת העמ"ק. הוא עבר גיבושים מפרכים ונבחר לשרת בשייטת 13, שם הוכשר כחובש קרבי.

בבוקר שמחת תורה הוקפץ עם צוותו לדרום. לאחר שלחמו באופקים, הגיעו לקיבוץ בארי, שם נלחמו באומץ לב במשך למעלה מעשר שעות, עברו מבית לבית וחילצו משפחות. בשעה 2:15 לפנות בוקר, כשנשמעה הקריאה "חובש", אופק לא היסס. הוא רץ מיד תחת אש כבדה כדי

להציל פצועים, ונהרג במקום. אופק הותיר אחריו מורשת של מובילות פנימית, התמדה בלתי מתפשרת והפיכת המילה "הכול" לדרך חיים.

## הטבעת הרגשית: "נפילות וקימות – עולם הסקייטבורד"

- **משך זמן:** 10 דקות.
- **מתודה:** "הסקייטבורד האנושי".
- **הסבר למנחה:** התרגיל מייצר חוויה גופנית של "ניסיון וכישלון" המדמה את עולם הסקייטבורד, שבו נפילה היא שלב הכרחי ומקדם בדרך להצלחה.
- **הפעילות:** התלמידים מתבקשים לעמוד על רגל אחת בעיניים עצומות. המורה מפעיל ברקע אפליקציית מטרונום בקצב גובר. הנחיה לתלמידים: "מי שמאבד שיווי משקל ונופל – חוזר מיד לעמוד, בלי לוותר". לחלופין, ניתן להקרין סרטון קצר המציג גולש סקייטבורד נופל שוב ושוב עד להצלחת התרגיל.
- **שאלות לדיון:**

1. אופק נפל מאות פעמים על הסקייטבורד עד שהצליח בתרגיל. מה לומד נער שנופל וקם על החיים עצמם?
2. מה ההבדל בין לעשות משהו מתוך ציפייה להצליח בפעם הראשונה, לבין ההבנה שהנפילה היא חלק מהתהליך?

- **סיכום ביניים למורה:** אופק לא נולד גיבור; הוא בנה את כוחו ואת עוצמתו המנטלית דרך אותן נפילות וקימות, והפך את ההתמדה הסיזיפית לחלק ממי שהוא.

## טבעת הערך והלימוד: לימוד בחברותות והעמקה בפרשנות

- **משך זמן:** 15 דקות.
- **מתודה:** קריאה מונחית ושיח זוגי מתוך הנספח המודפס.

- **המהלך:** התלמידים לומדים בחברותות ועוקבים אחר שלושת השלבים של תפיסת "הכול או הכול":

- **שלב א' – המכניקה של ההתמדה (ר' פרידה):** עיון בסיפור ר' פרידה שחזר על תלמודו 400 פעמים. לימוד המושג "עקשנות דקדושה" – הסירוב להותיר דבר ליד המקרה.

- **שלב ב' – הפילוסופיה של הכל (לכתחילה אריבער):** ניתוח המושג "לעבור מלמעלה". המעבר מתפיסה של "הכול או כלום" (הכוללת פחד מכישלון והסתפקות בהישרדות) לתפיסת "הכול או הכול" (הסתערות מוחלטת).

- **שלב ג' – המופת של ה"אחד" (רבי עקיבא):** רבי עקיבא שאוחז בלוח בגיל 40, ונאמן לעצמו עד מותו במילה "אחד".

- **שאלה לדיון:** אופק רץ תחת אש כחובש ברגע ששמע את הקריאה. כיצד הריצה הזו משקפת את היותו "אחד" (שלם) עם המשימה שלו, ללא פיצול או היסוס?

**טבעת הזהות: "איפה זה פוגש אותי?"**

- **משך זמן:** 10 דקות

- **מתודה:** עיבוד אישי וכתיבה (המנחה יבחר באחת משתי האלטרנטיבות).

- **אלטרנטיבה א' – "הכנפיים שלי" (בהשראת ר' ישראל סלנטר):** הציפור דואה רק בתנאי שהיא מניעה את כנפיה בלי הרף. חשבו על זירה בחייכם (בלימודים, בכושר, ביחסים חברתיים) שבה אתם מרגישים שאתם חייבים "להניע כנפיים" ללא הרף כדי לא ליפול. איפה אתם נדרשים להתאמץ בלי להפסיק?

- **אלטרנטיבה ב' – "תיק החובש" (בהשראת חנה סנש):** חנה סנש כתבה: "איני יכולה לתת את עצמי בחלקים. או את הכל... או לא כלום". רשמו תכונה או כישרון אחד שלכם שאתם מחזיקים "בתיק" עבור אחרים. איך תוכלו להשתמש בה השבוע ב-100% מסירות ומתוך נוכחות מלאה, בלי "חלקים"?

**טבעת האחריות: "ריצת חובש בקהילה"**

- **משך זמן:** 8 דקות

- **מתודה:** קבלת החלטה מעשית בהשראת סיפור.
- **הפעילות:** המורה מחבר בין סיפור "כוכב הים" (הצלת כוכב אחד משנה עבורו את הכל) לבין הריצה של אופק. אופק לא יכול היה להציל את כל העולם, אך ברגע שנשמעה הקריאה "חובש", הוא זינק להציל את מי שעמד מולו.

## משימה מעשית

- ב-24 השעות הקרובות, זהו "כוכב ים" אחד בסביבתכם (חבר שצריך עזרה בלימודים, בן משפחה שזקוק לעזרה בבית, אדם בודד) ובצעו עבורו "ריצת חובש" – הושטת יד מהירה, מלאה, ב-100% מסירות וללא התנאה מוקדמת.

## כתיבה אישית למשפחת הנופל

- כל תלמיד כותב מכתב אישי קצר למשפחתו של אופק רוסו ז"ל: ספרו להם מה למדתם מדמותו (על התמדה, על סקייטבורד, או על תפיסת "הכול או הכול"), ואיזו החלטה קטנה או תכונה הייתם רוצים לאמץ באורחות חייכם בהשראתו.

## נספח ללימוד עצמי, בחברותא או בכיתה

**הסטיקר המלווה:** "הכל!" (רס"ל אופק רוסו ז"ל)

### תחנה 1: מ"הכול או כלום" ל"הכול או הכל" – עקשנות דקדושה

קטע פרשנות (מתוך פירושם של הרב שי פירון וג'קי שימל לספר "פרקי בנים"):

"יש האומרים 'הכל או כלום', ובכך מכירים מראש באפשרות של כישלון מוחלט או ויתור. לעומתם, ישנם אנשים שאינם מוכנים לוותר על מחויבותם למלא את ייעודם ולממש את שליחותם; הם חסידי תפיסת 'הכול או הכל'. אנשים אלו אינם פועלים מתוך עקשנות עיוורת או מסוכנת, אלא מתוך שילוב נדיר בין יכולות גבוהות לעוצמה מנטלית, שבחרו שלא להותיר דבר ליד המקרה. תנועת החסידות חידשה בהקשר זה את מושג 'העקשנות דקדושה' – ביטוי לאדם המתעקש לממש את הטוב ולשנות את המציאות מבלי לוותר, מתוך אמונה עמוקה בכוחותיו".

## פתיחת מושגים:

- **עקשנות דקדושה:** שילוב מכון בין יכולת ביצוע גבוהה לעוצמה מנטלית יציבה, המסרבת להרים ידיים או להותיר את התוצאה ליד המקרה.
- **לכתחילה אריבער (מלכתחילה מלמעלה):** במקום לבזבז זמן בניהול משא ומתן עם המגבלות והמחסומים ולנסות לעבור 'מלמטה', יש להסתער על המציאות ולעבור 'מלמעלה' מתוך אמונה בכוחנו.
- **להיות אחד:** נאמנות פנימית מוחלטת לעצמיות וליעוד של האדם, ללא פיצול, הסחות דעת או היסוס, גם כאשר התנאים מסביב קשים ומורכבים.

## שאלות לעיון ולדין בחברותא:

1. מהו ההבדל הפסיכולוגי בין אדם שיוצא למשימה בגישת "הכול או כלום" לבין אדם שפועל בגישת "הכול או הכול"? שפועל בגישת "הכול או הכול"?
2. על פי המושג "לכתחילה אריבער", מדוע ניסיון להתמקח עם המגבלות שלנו נחשב לבזבז זמן?
3. כיצד האמונה של אדם בכוחותיו משפיעה על היכולת שלו להפגין "עקשנות דקדושה" בחיי היומיום?

## תחנה 2: התמדה, מסירות ונאמנות עד הקצה

### מקורות השראה לעיון:

- **המכניקה של ההתמדה:** "ר' פרידא ה'ה ל' תלמיד אחד ש'ה'ה שו'ה ל' (משנן לו) ארבע מאות פעמים ולמד. יום אחד בקשוהו לדבר מצ'ה, ש'נה לו ולא למד... אמר לו: הב לך דעתך ואשנה לך', חזר ושנה לו ארבע מאות פעמים" (תלמוד בבלי, מסכת עירובין).
- **המסירות הטוטאלית:** "איני יכולה לתת את עצמי בחלקים. או את הכל, גוף ונפש יחד, או לא כלום" (חנה סנש).

- **המאמץ המתמיד:** "האדם נמשל לציפור; בכוחה של הציפור לדאות למעלה למעלה, אבל בתנאי שתניע את כנפיה בלי הרף, אם היא מפסיקה ממעופה לרגע הרי היא נופלת וצונחת למטה. כן הוא האדם" (רבי ישראל סלנטר).
- **הנאמנות ללוח:** "בן ארבעים שנה היה ולא למד כלום. הלך הוא ובנו וישבו אצל מלמדי תינוקות. אמר עקיבא למלמד: רבי, למדני תורה. נטל המלמד לוח כתיבה, אחז עקיבא בצד אחד של הלוח ובנו בצד האחר של הלוח. כתב לו המלמד אל"ף-בי"ת, ולמדה... חז"ל מדגישים ש'יצאה נשמתו באחד'... הוא היה נאמן לעצמו גם בשעות של צרה וצוקה, הוא לא ברח מייעודו... הוא היה 'אחד'" (אבות דרבי נתן / פרשנות מתוך "פרקי בנים", הרב שי פירון וג'קי שימל).
- **ריצת החובש:** "והם נותרו שניהם, והשדה פתוח. / והם נותרו שניהם, והם גלויים לאש. / אנחנו אבודים – מילמל אז הפצוע, / אחוז בי טוב – ענה לו החובש... / שלך עד יום מותך – נשבע אז הפצוע. / היום הוא יום מותי – ענה לו החובש" (דן אלמגור, "שיר החובש").

## שאלות לעיון ולדין בחברותא:

1. אופק החל להתכונן לצה"ל באדיקות כבר בגיל 15. כיצד ההתמדה הסיזיפית היומיומית (כמו בסיפור של ר' פרידה או רכישת קרוא וכתוב של רבי עקיבא) בונה את הגבורה של האדם ברגע האמת?
2. רבי ישראל סלנטר משווה את האדם לציפור שחייבת להניע כנפיה ללא הרף. כיצד דימוי זה מסביר את עולם הסקייטבורד של אופק, שבו הצלחה מגיעה רק אחרי נפילות רבות וקימה בלתי פוסקת?
3. השיר "שיר החובש" מתאר דו-שיח מצמרר של מסירות נפש. אופק רץ להציל פצועים תחת אש כבדה מיד כששמע את הקריאה "חובש". כיצד המילים של חנה סנש – "איני יכולה לתת את עצמי בחלקים" – משתקפות בבחירה המוחלטת של אופק באותו רגע?